

A Társaság

Navratil Dezsőné felvétele.

Nyár:

Navratil Alexa és Rickl Baby a Balaton partján.

Holzer
cs. és kir. udvari és kamarai oxállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9.

JOGI VIZSGÁKRA
 (alapvizsgákra, szigorlatokra államtudományi államvizsgákra), állam-
 számviteli államvizsgára, felelősséggel előkészítünk urakat, hölgyeket
 és vidékieket is. Vidékieknek speciális jegyzeteinket előre küldjük.
 (Államszámvitelre: példatár, állami könyvek gyűjteménye.) (Jegyzetkül-
 csönzés. Díjtalan felvilágosítás. Szontágh Donáth jogi szemináriuma,
 Budapest, IV., Váci-u. 51. II. Személyes értekezés köznapokon d. u. 4-7-ig.

Urmánczy Nándorné Szakácskönyve
ára kötve 4 korona 40 fillér.
 ::: Jövedelme a háboru árváié. :::

Rácz Dániel
Női felöltők, angol kosztümök és alkalmi toilletek,
blousok, pongyolák árúháza és műtermei
Sürgönyeim „Robériex” Budapest,
Telefon: 167-02. IV., Fügő-utca 2.

TÖRÖKÖK
 Irta: DOBAY ISTVÁN
 A TÁRSASÁG KIADÁSA. ÁRA 5 KORONA
 Megrendelhető A TÁRSASÁG kiadóhivatalában,
 Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18. sz.

150 darabból álló, finom mintájú
ALT-WIEN
 porcellán-készlet eladó.
 Cím a kiadóhivatalban.

LOHR MÁRIA · KRONFUSZ

Gyár és fő-üzlet: Budapest,
 VIII., Baross-utca
 85.

Telefon József 2-37.
 Fiókok: II., Fő-utca
 27., IV., Eskü-ut 6,
 Kecskeméti-utca 14,
 VI., Andrassy-ut 16,
 VI., Teréz-körut 39,
 V., Harmincad-u. 4,
 VIII., József-körut 2.

A főváros első és legrégebb
 csipkétisztító-, vegytisztító és
 kelmeifestőgyári intézete ala-
 pitva 1867. évben

Báró Bianka fényképészeti műterme.
 (Kirákat a Margitszigeten.)
Különlegesség: színes fotó-szizekben.
Telefon: 95-18. Budapest, II., Margit-körut 1.

A TÁRSASÁG

hasábjaira hirdetések feladhatók a kiadóhivatalban,
 IV., Reáltanoda-utca 18. Telefon: József 11-25.

LITTKÉ

Casino
 for England
 Cremant Rosé
 Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST. REÁLTANODA-U. 18. TELEFON: JÓZSEF 25-11.

IV évf.
34-ik szám.

Előfizetési árak: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. Egyes szám ára 60 fill.

Budapest,
1917. augusztus 26.

dr. Wekerle Sándor miniszterelnök
deignálása után elhagyja a királyi palotát.

Kallós Oszkár felv.

Vidéken.

A szokatlan kánikula s a sárosi bolt előmunkálatai ismét falura csaltak.

A délelőtt induló helyi vonattal a falu csöndjéből Eperjesre rándulok. Hétfő van, ilyenkor bejönnek a megyeiek, a *Gellért* előtt ott sörözik mindenki. Megyei asztalunkhoz telepszem.

— Te ugyan szépen emlékeztél meg a megyei munkapártról.

Harmadik barátom, aki ezzel fogad.

— Nem értelek. Vagy én vagyok teljesen analfabéta a politikában, vagy pedig a te túlzékonyságod olvasott ki általánosító vádat egy olyan cikkből, a melynek szerzője minden politikától távol, csakis társadalmi szempontból figyeli az embereket és az eseményeket.

— Már megbocsáss, ebből a cikkből sehogyszem tűnik ki, hogy te társadalmi és nem politikai kritikát gyakorolsz a sárosmegyei munkapárt fölött.

— Sokkal lelkiismeretesebbnek és tapintatosabbnak ismerhetsz, semhogy bármily formában és alkalommal összesítő vádat, kritikát gyakorolnék olyan egyesülés, mondjuk párt fölött, melynek élén és soraiiban országos névvel és multtal bíró férfiak foglalnak helyet, akiknek tisztességét és érdemeit elvitatni vagy elhomályosítani a legádázabb politikai harcok közepette sem lehet. Kissé izlésem és szokásom ellenére van, hogy kimondott vagy leirt szavaimat magyarázgassam, ám mikor a félreértések oly tömegét látom magam előtt, kötelességem rést törni e zavarhalmazon, hadd süssön be a nap, ahol az átkos politika idő-mérője viharfelhőt lát a bárányfellegekben is.

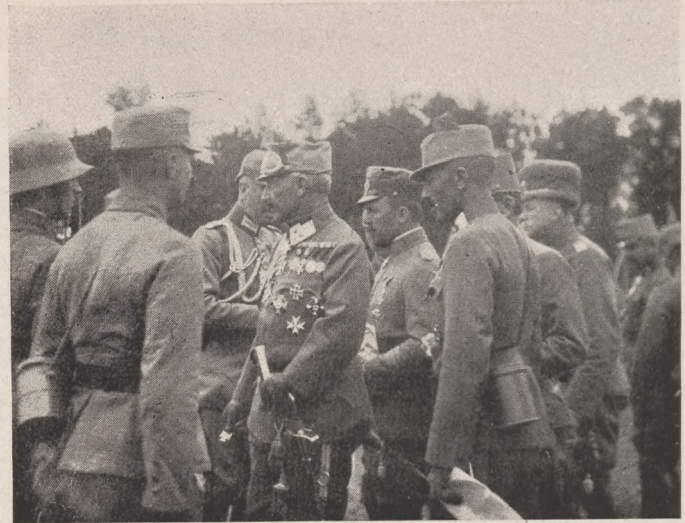
— Miért állítottad fel hát megfigyeléseid horoszkopját éppen a mi megyénkben, miért adtál alkalmat félreértésekre éppen a mi saját fészünkben?

— Helyes. Ebből a szempontból, így állítva fel a kérdést, megértem neheztelésedet. A fészek védelme a legszentebb kötelesség, a galamb is szárnyával csapkod, ha fészke felé nyulnak. S a mi fészünkét sokszor és sokat bántották, ne támadjuk hát magunk is, mondod te. De hát nem is erről van szó, a fészket senki sem bántotta, csupán azokra mutattam rá, akik a fészkekben csak addig érzik magukat jól, amíg az puhára van bélelve. Csöppnyi vízben is visszatükrözik az ég végtelen kékje, az általam megjelölt politikai jelenség is minden kormányváltáskor mindenütt észlelhető. Nem mint különleges helybeli szimptomára mutattam rá egyesek viselkedésére, csak fényképező masinám állítottam fel megyei földön. Kodakom lencséje végtelenre állítva országos messzeségből fogta fel a társadalmi állapotok képét. A tanulságot azonban ismételve levonom és hangsúlyozom: régtől fogva nagy szürke hálóban vergődik ez az ország, a háló sarkában undok féreg, a politika pókja strázsál. Ez vonzza, hálózza be az embereket, mértelyezi meg a közállapotokat, bénít meg minden életrevaló működést, bontja meg családok békéjét, robbant fel barátságot és kergeti az országot ellenségeink kitért karjai közé. Orvosság ugylátszik nincs ellene, ragadós, mint a legveszedelmesebb járvány, s áldozatait éppen legjobbjaink közül szedi.

— Nos és mi mindebből a végső morál?

— Ne beszéljünk többet politikáról, beszéljünk inkább arról, amiből élnie kell az országnak, — mit fogsz te szállítani a pesti boltba?

Dobay István.

Vilmos császár látogatása a 34. gyalogezrednél. Balról-jobbra: Vilmos császár, gróf Dohna korvettkapitány, Marzsó cs. és kir. kamarás, a 34. gyalogezred parancsnoka.

Kenyeres vezérkari kapitány felv.

A bagdadi bányász.

Irta Zilahy Lajos.

Regény.

(Folytatás.)

Az egyik diák kövér és alacsony volt, cvikkert hordott, amit mindig igazgatott, hogy le ne essen az orráról. Feltűnően fehér, lányos kezei voltak és apró, közellátó szemei vidáman forogtak ide-oda a cvikker alatt. Dusánnak hívták.

A másik egy hórihorgas, hosszú orru és keskeny arcu fiu volt, aki mély mellhangon mutatkozott be, de csak annyit lehetett érteni a végén, hogy: Mihály. Általában a három diák nevét lehetetlen volt megjegyezni. Ezek a hosszú szerb nevek valamennyien »—ics«-re végződtek, o és v betűkkel voltak tele és olyanféleképpen mondták ki, mint mikor az ember forró sült krumplit forgat a szájában.

A legtűrhetőbben még a kis kövér Dusán volt öltözve. Rajta egy elég jókarban levő szürke ruha volt, Iván azonban kék lüsster-kabátjával, lángoló színű lila nyakkendőjével, szenzációsan csikos tennisz-nadrágjával és foltos, félretaposott, sárga félcipőjével, egy ligeti hintáslegény benyomását tette. A hórihorgas Mihálynak, aki elvből nem hordott manzsettát, hosszú csontos keze szinte könyökig kint volt a kabátjából. Ő viselte Pesten a legmagasabb és legpiszkosabb dupla-gallérokat.

A három diák az ebédlőben telepedett le a bemutatkozás után. Gáspár még nem jött haza a hivatalból, Milcsi pedig a konyhában szorgoskodott az ebéd körül.

Sarolta trónolt a szoba közepén, a beszélgetés azonban sehogy sem tudott megindulni.

Leghamarabb a kis Dusán találta fel magát, aki kezeit zavartan dörzsölve, rejtett célzással bókolt Saroltának, hogy most már ezentul úgy fognak ebédelni, hogy virágszál lesz az asztal mellett. De mindjárt fülig is pirult.

Sarolta kikérdezte őket, hogy milyen pályára készülnek, mire elmondották, hogy mindhárman mérnöki oklevelet akarnak szerezni és ha diplomás emberek lesznek, a Bácskában fognak letelepedni.

A legbőbeszédűbb Dusán volt köztük; Iván az émélygősséig illedelmesnek és udvariasnak akart mutatkozni, a hosszú Mihályból viszont harapófogóval kel-

lett minden szót kiráncigálni. Egymásra rakta hosszú lábait és ha Sarolta megszólította, dörögve mondta, hogy »igen« vagy »nem«.

A három szerb diák lassankint úgy hozzátartozott a Jéry-familiához, mintha köztük születtek volna. Gáspár és Milcsi atyáskodva és anyáskodva, Sarolta pedig pajtáskodva bánt velük.

A humort Dusán képviselte köztük, aki minden nap új és új vicceket táltal fel ebéd alatt. Képes volt régi vicclapokat összevásárolni, nehogy téma nélkül maradjon valamelyik nap.

Mikor a hónap elején Milcsivel megállapodtak, mindhárman félhavi kosztpénzt fizettek ki: fejenként tizenöt forintot. Az alku szerint a kosztpénz második fele a hónap közepén vált esedékessé. Milcsit, akinek ebben a tekintetben némi aggodalmi voltak, váratlan meglepetés érte, — tizenötödikén hihetetlen pontosan fizettek. A diákok, akik tudvalevőleg áttatában a világ legrosszabb fizetői közé tartoznak, rácsáfoltak erre a régi felfogásra. Mindegyik többnek akart látszani önmagánál.

Pontosan egy óraker csengettek be az előszoba ajtaján, ebédután még elidőztek egy félórát, ott szívták el a cigarettájukat. De mindig ügyeltek arra, hogy egyikük se érkezzon hamarabb és távozzon el korábban. Megtörtént egyszer, hogy Iván az egyetemen azzal az ürüggyel vált el tőlük, hogy valami dolga van a városban. Dusán ezt a körülményt nagyszerű alkalomnak találta arra, hogy már tizenkét óraker felmenjen Jéryékhez, — így talán egy óráig egyedül maradhat Saroltával. Azt mondta tehát Mihálynak, hogy a főpostára kell mennie, Mihály addig csak maradjon otthon, majd egy óraker találkoznak az ebédnél. A postán természetesen semmi dolga sem volt, egyenesen az Attila-körutra ment. Mikor azonban tizenkét óra után becsengetett Jéryékhez, nagy megütközéssel fedezte fel az előszoba fogasán az Iván szalmakalapját.

Iván, aki ekkor már javában udvarolt Saroltának, rettenetes zavarba jött és úgy érezte magát, mint a rajtakapott bűnös.

Két perc múlva megszólalt az előszoba csengője és belépett a hosszú, buskomor Mihály.

Sarolta összecsapta a kezét.

— Mi az ördög bujt magukba, hogy ilyen korán betámitottak?

A három diák gyűlölettel nézett egymásra és egyik sem tudott kielégítő választ adni.

Ebéd után együtt távoztak el Jéryéktől, de a do-logról egy szót sem beszéltek. Ezelőtt úgy szerették egymást, mintha édes testvérek lettek volna; most lehajtott fejjel, rossz hangulatban ballagtak végig az Attila-köruton, mindegyik a vetélytársát gyűlölte a másikban. Ekkor már a lelkük mélyén mindhárman készen voltak jövőendő tervükkel: ha leteszik a vizsgát és valami álláshoz jutnak, feleségül veszik az aranyhaju, ibolyaszemű kislányt.

Közben Saroltának különös kalandja támadt. Gáspár valami vágómarha-eladási ügyben Bécsbe utazott (egy régi földbirtokos barátja adta neki a megbízást, hogy keressen valamit az ökrök eladásán) és Gáspár magával vitte Saroltát is. Hadd lásson egyet-mást a nagyvilágból ez a szegény kislány.

Mikor visszafelé utaztak, Gáspár a fülkében szundikált (arról most sem tudott leszokni, hogy első osztályon utazzon), Sarolta pedig a folyosón álldogálva, nézegette a vonatablak előtt rohanó tájképeket.

Mellette egy sportruhás, kecskeszakállu férfi állott, aki konok kitartással szemlélte az arcát és kezét. Sarolta végre már türethetetlennek találta ezt a makacs tekinté-

tet, odafordította a fejét és kérdőleg, megütődve tekintett a férfi szemébe.

A kecskeszakállu vékony ajkain finom mosoly jelent meg.

— Mademoiselle, vous avez la plus jolie maine du monde, — mondta csendesesen. Megbiccentette a fejét és mindjárt el is tűnt a fülkéjében.

Sarolta meglepetten fordult egy mellette álló nőhöz.

— Mit mondott ez az ur?

A nő mosolyogva fordította le a francia ur bókját.

— Azt mondta, kisasszony, hogy magának van a legszebb keze a világon.

Sarolta elmesélte furcsa kalandját Gáspárnak, aki rögtön felugrott, hogy megkeresse és mőresre tanítsa azt a zsidó vigécet, aki az ő lányával szemtelenkedni merészel.

A gyorsvonat kalauza, aki a leírás után sejteni kezdte, hogy kiről van szó, felvilágosította Gáspárt:

— Az az ur már bezárkózott a külön-fülkéjébe, de különben sem könnyű dolog vele beszélni, mert egy külföldi herceg, aki minden ősszel erre utazik a kíséretével és az Alföldre jár vadászni egy magyar gróthoz.

Gáspár megnyugodva visszaült a fülkéjébe és újra szundikálni kezdett, de nem tudott elaludni. Félig lehunytt szemhéjai alól lopva vizsgálta Saroltát. Most először tűnt föl neki, hogy milyen szép ez a kislány. Derengeni kezdett valami a lelkében, hogy nem Monte-Carlo és nem a földülhetetlen tintatartó, hanem a Sarolta kis, habfehér keze fogja újra kinyitni előttük az elveszett paradicsom kapuját.

Már tavasz volt és az ősz óta semmit sem hallottam Jéryékről. Anyám azóta Pestre költözött a legkisebbik nővéremhez, aki a télen férjhez ment, — engem azonban továbbra is a kisvároshoz kötött a hivatalom. Anyámtól gyakran kaptam levelet, de Gáspárékról csak ritkán volt benne szó. Uglátszik mostanában nem sok jártak össze.

Februárban azonban levelet kaptam Pestről, a melyhez a Budai Napló egyik száma is mellékelve volt. Dobogó szízzel, izgatottan olvastam az anyám

Vilmos császár kitüntetésekét osztja a 34. gyalogezred közlegényeinek. Balról-jobbra: Förster vezérkari alezredes, Lintner alezredes, gróf Dohna korvettkapitány, Vilmos császár, Marzsó ezredes. Kenyeres vezérkari kapitány felv.

kusza, sebesen irt sorait, látszott, hogy ő is nagy izgalommal írta.

» — Édes fiam! Gratulálj azonnal sürgönyileg Gáspáréknak, mert az utóbbi napokban mesebeli szerencse érte őket. Saroltát meglátta az utcán egy fiatal, külföldi milliomos, valami török származású, és két nap múlva megkérte a kezét. Képzelheted szegény Gáspárék milyen boldogok! Én most fiam nem tudok többet írni, mert ma este még kalácsot akarok dagasztani és új kávét is kell pörkölni, mert Sarolta megizente, hogy holnap délután nálunk vizitelenek először. De itt küldök egy budai ujságot, amibe bele van téve az eset, mert Saroltát ismeri az egyik ujságíró a szénatéri jégpályáról. Jó lenne fiam, ha fel tudnál jönni Pestre, itt aztán élőszóval mindent elmondanánk. Csókol ezerszer szerető Édesanyád«.

Remegő kézzel bontottam fel a Budai Naplót, amelyben mindjárt megtaláltam a piros ceruzával megjelölt hosszú, kiabáló cikket:

„Egy budai urileány regényes házassága.“
„Ali Fjúl Mehmed török milliomos a vőlegény.“

(Saját tudósítónktól.)

Jókai forró és csapongó fantáziája sem szöhetett szertelenebb mesét, mint annak az eljegyzésnek története, amely a napokban ment végbe egy Attila-köruti polgári lakásban. Ali Fjúl Mehmed, a török előkelő társaság egyik fiatal, szimpatikus tagja, aki ezidőszerint egyedüli tulajdonosa az elképzeltetlen kincseket érő bagdadi és mosszuli szénbányáknak, csütörtök délután a legszűkebb családi körben eljegyezte Jéry Saroltát, jérpataki és peltei Jéry Gáspár földbirtokos és neje nemes Takácsy Emilia leányát. Az ifju török nábob Angliából visszatérve, pár napot a magyar fővárosban töltött és itt egy előkelő dunaparti hotel éttermében látta meg a feltűnő, szinte káprázatos szépségű magyar urilányt. Ali Fjúl Mehmed, aki csak pár napot szándékozott Budapesten tölteni, mert otthon hazájában fontos üzleti ügyek várták, ettől a pillanattól kezdve csapot, papot, Bagdadot, bányát, mindent elfelejtett és módot talált magának arra, hogy megfelelő formák között Jéry Saroltával megismerkedhessen.

A megismerkedés után két nap múlva szenzációs meglepetés érte a családot: Ali Fjúl Mehmed megkérte a leány kezét és rövid időn belül az eljegyzés is megtörtént.

Becsöngettünk a Jéry-család Attila-köruti lakásába. Az előszoba ajtaján elegáns réztábla csillog, ötágu koronával az ősrégi Jéry név felett. Maga a ház asszonya nyitott ajtót, akinek nyájas, de mégis exclusiv modora, diszkrét, finom megjelenése egy vidéki főispánné benyomását teszi.

Az előszobában hatalmas, kiterjesztett szárnyú kitömött sas függ le a plafonról, — általában a butorok ódon, nemes vonalái, a falakon sorban meghuzódó őr- és zerge-aggancsok valami különös gentry-ízt adnak a szobák levegőjének.

Sarolta kisasszony nem volt odahaza, vőlegényével és édesapjával ebben az időben a városban jártak.

— Nagyságos asszony, hallottuk a leánya eljegyzésének hírét, gratulálni jöttünk és egyetmást megtudni az eljegyzés körülményeiről.

Jéryné láthatóan kényelmetlenül érintette, hogy leánya eljegyzése, amely végeredményében mégis csak

Vilmos császár és Böhm-Ermolli vezérezredes tábori vasúton a frontra indulnak. Kenyeres vezérkari kapitány felv.

az ő legfelsőbb családi ügyük, a nyilvánosság elé kívánczik. Éppen ezért csak vonakodva és tartózkodva nyilatkozott:

— Kérem, én igazán nem sokat mondhatok, ami önt érdekelhetné. Minden leánynak az a sorsa, hogy egyszer férjhez menjen, — az én kis Saroltámmal sem történt egyéb.

— Ez mindenesetre igaz, asszonyom, a jelen esetben azonban a vőlegény személye egyenesen a szenzáció erejével hat.

— Ó kérem, — mondta mosolyogva a kedves és finom Jéryné, — higgye el, hogy nem is olyan fontos, hogy ki a vőlegény. A fő az, hogy boldogok legyenek. Én mindig azért imádkoztam, hogy olyan férjet adjon neki az Isten, aki az én kislányomat boldoggá tudja tenni.

Közben megszólalt az előszoba csengője. Sarolta kisasszony érkezett haza az édesapjával és a vőlegényével.

Ali Fjúl Mehmed huszonhat-huszonnyolc év körüli fiatalember. Megjelenésében egy tökéletes európai benyomását teszi, aki a legutolsó angol divat szerint öltözködik.

Miután bemutatkoztunk és üdvözöltük egymást, az ifju nábob tökéletes magyarsággal, bár a kiejtésében némi idegen izzel, odaszólt a kíséretében levő szemüveges fiatalembernek:

— Kérem Róbert, mi majd kilenc óra felé a Carltonban találkozni fogunk.

Megtudtam, hogy Róbert az a magántitkár s miután jelenlétem úgy is feleslegessé vált (egy ifju szerelmes párnak mindenki felesleges!) — gyorsan elbucsztam és Róbert ural eltávoztam.

Ali Fjúl Mehmed titkárától tudtam meg a következőket:

Ezelőtt huszonöt-harminc esztendővel a nagy nyugati metropólisokban feltűnést keltő életet élt egy dús gazdag török férfi, aki exotikus keleti szolgahad kíséretében egész lakosztályokat foglalt le a legelőke-

Pfeifer Ferdinánd-féle könyvkereskedésben

minden könyv kapható s minden folyóírra elő lehet fizetni.

(Zeidler Testvérek)

Alapítási év 1841. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 7. sz.

lőbb és legdrágább hotelekben. Ali Fjul Ibrahim, — így hívták a negyven év körüli török nábobot, — legszívesebben és legtöbbit Bécsben tartózkodott, ahol sokat beszéltek a legszebb színésznőkkel való gálás viszonyairól. Feltűnően szép, bronzarcu férfi volt, aki állandóan piros fezt viselt s aki, mikor végighajtatott a Ringen és a Kärntner-Strassen, négy hófehér arab paripával vakította a jámbor bécsi nép szemét. A császárváros utolsó hordára is ismerte.

Sokat látták a legelső osztrák és magyar arisztokraták társaságában. Az osztrák Derbynek éppen olyan elmaradhatatlan alakja volt, mint az Opera premiérjeinek. Királyi vadászatokon állandóan a meghívottak között szerepelt, jótékony célú mozgalmak esetén mindig a legnagyobb összeggel szerepelt a neve az adakozók névsorában. Általában igen szimpatikus szerepet játszott az osztrák főváros életében, mindenki szerette és egész Bécs beszélt róla.

Ali Fjul Ibrahim negyvenéves korában megnősült és magyar leányt vett el feleségül. A felesége tótfalvi Versegh Olivia volt, egy ősrégi magyar család utolsó sarjadéka, amelynek valaha a Csallóközben voltak nagy kiterjedésű birtokai. Olivia kisasszonyt, akit egy bécsi zárdában neveltettek és aki tizenöt éves korában teljesen árván maradt, az egyik anyai nagybátyja: Wettel lovag tábornok fogadta magához és a kisleány az ő házában nevelkedett. A kis Versegh Olivia gyönyörű hajadonná serdült a tábornok házában és a gazdag magyar lány körül, akire több ezer hold várakozott a Csallóközben, egész sereg udvarló rajzott a legelőkelőbb bécsi körökből. Olivia kisasszony nagyszámu kéréi közül Ali Fjul Ibrahimnak nyújtotta a kezét, aki ettől a pillanattól fogva, valószínűleg a felesége kívánatára, felhagyott előbbi életmódjával, beszüntette a híres bécsi színésznőkkel való ismeretséget, a nagystilű grand viveur-ból a magyar asszony oldalán egyszerűbe megjuhászodott, nyárspolgári férj lett, aki vakon követte felesége parancsait.

Az esküvő után Bagdadba költöztek, ahol Ali Fjul Ibrahimnak nagy kiterjedésű szénbányái voltak. Időnkint azonban, a szezon alkalmával, fel-feltűntek Bécsben, pár hetet töltöttek az osztrák fővárosban és végiglátogatták régi ismerőseiket.

Lipót bajor herceg a keleti fronton. Balról-jobbra: Goglia hadtestparancsnok, Lipót bajor herceg, Kosak altábornagy, Koblitz alezredes. Kenyeres vezérkari kapitány felv.

Bécsből rendesen nyugat felé vették utjukat és sifon-nagyságu bőröndjeikkel, tipikusan keleti, kaftános szolgálkival összecsatangolták a nagy világfürdőket.

Házasságukból egyetlen gyermek született: Ali Fjul Mehmed.

Három éves házások voltak, amikor Ibrahim úr váratlanul elhunyt. Az özvegy továbbra is Bagdadban maradt, ahol a legnagyobb pénzügyet vette át a bányák kezelését.

Az özvegy kiváló gondnal nevelte egyetlen gyermekét. A kis Mehmedet külföldről hozatott tanárok oktatták a földi tudományokra. A gyermek anyanyelvéen kívül egyidőben tanult németül, franciául, angolul és magyarul. Sőt nehéz lenne eldönteni, vajjon török vagy magyar volt-e az anyanyelve, mert az asszony ügyelt arra, hogy a fia magyar szellemben nevelkedjék és magyar játszótársakat fogadott melléje. Így kerül Róbert ur is, a Versegh-család egyik régi ismerősének ajánlatára, Bagdadba, az Ali Fjul Ibrahim házába, előző tizenöt esztendővel.

Az év legnagyobb részét utazással töltötték. Felváltva tartózkodtak Párisban, Londonban, Berlinben és Rómában.

Sokat időztek Bécsben, ahol az asszonynak leánykorából sok ismerőse volt. A régi udvarlók egyremásra feltűntek a láthatáron, a szép özvegy azonban hű maradt Ali Fjul Ibrahim emlékéhez, egyiknek a kedvéért sem dobta el az özvegyi fátyolt. Gyakran megfordultak a magyar fővárosban is, itt azonban aligha emlékszik valaki rájuk, mert ismerősük nem lévén, senkivel sem érintkeztek.

Ezelőtt két esztendővel meghalt az özvegy is és Ali Fjul Mehmed egyedül maradt a világban. A fiatalember ekkor már a külföldi egyetemeken bányamérnöki oklevelet szerzett magának és az volt a terve, hogy a jövőben ő fogja átvenni a keleti bányák vezetését. Most legutóbb tanulmányuton volt Angliában, ahol hetekig bujkálta a legnagyobb szénbányákat. Visszafelé jövet néhány napot szándékozott Budapesten tölteni és ezalatt pillantotta meg vacsora alatt a Carlton-szálloda vörös éttermében Jéry Saroltát.

— A többit már méltóztatik tudni, — mondta mosolyogva Róbert úr, akit láthatólag mulattatott a gazdája szerelmi kalandja.

— Csodálom pedig, — tette hozzá, — mert ő igazán nem az afféle férfiak közé tartozik, akik könnyen megszedülnek, ha egy szép nőt látnak. Ó kérem, Angliában annyi gyönyörű nő van! — A brit birodalmat, ahova pedig gyakran jártunk, még mindig szerencsésen megszuktuk, — Pesten azonban az első alkalommal itt ragadtunk.

Róbert urtól még azt is megtudtuk, hogy a gazdája királyi folyamodványt fog írni, amelyben kérni fogja anyja nevének és nemességének viselési jogát.

A kihalt tótfalvi Versegh-család egy rokon-nemzet kiváló ifju gyermekében így új életre támad s miután Ali Fjul Mehmednek az a célja, hogy a bagdadi bányákat eladja és Magyarországon vásárol bányabirtokot, — a magyar nemzeti vagyon milliókkal fog gyarapodni.

A bagdadi bányatulajdonos tetemes összegű adományt fog juttatni magyar jótékony célra, — hisszük, hogy az illetékes minisztérium ebben az esetben félreterjeszi közismert nemtörődömségét és lelkes támogatásával rajta lesz, hogy királyi kegyelemmel Ali Fjul Mehmedből rövid időn belül tótfalvi Versegh Mihály legyen.

(Folyt. köv.)

Váry Albert dr. kir. főügyészhelyettes, aki az előzetes cenzura idején finom tapintatával és méltányosságával kiváló érde-
meket szerzett. Székely Aladár felv.

NYÁR.

Mint lecsukott nagy szempillák, zöld zsalukáterek
A nap tüzes fényét megtörik, szétaprózzák
S bearanyozzák itt, szobámban a levegőt,
Mig kint a réten előmlik a rekkenő meleg,
A kertben, mint vérző szivek, (oh, forró délelőtt!)
Amelyek éltek s égtek még csak néhány perc előtt:
Most halkan hullnak s halnak el a rózsalevelek
S nagy, piros rózsák.

Tikkasztó csönd ül kint. És renyhe csönd ül idebent.
Csak egy aranylégy döngicsél dühös-fáradtan,
Mint a repedsípú hang vén korhadó orgonán.
Mély, vontatott döngése, oh, vajjon mit is jelent?
Vágy ez? Vagy tán harag, hogy nincs napfény e
[nagy szobán
S itt kell vergődnie, zümmögve, meddön, ostobán,
Megátkozva füledt rabságát és e hüs jelent,
A zárt ablakban?

Oh, boldogságos csönd és boldogságos nyugalom,
Ahol tülekvés, harc, zaj és esemény nincsen
S ahol csupán egy-egy aranylégy hogyha szárnyra kap!
...Most egy betévedt napsugár tánca kezd a falon,
S im fölragyog, halványan, mint felhőkön át a nap,
A sárga-szalmás, női, nagy, kerek kerti kalap,
Mely ott lóg az ablakfélfán, kék selyem szalagon,
A rézkilincsen...

Oh, boldogságos csönd és boldogságos nyugalom!

BALLA IGNÁCZ.

A Romanov-dinasztia örültjei.

Mindig nyílt kérdés marad, vajjon az orosz despotismus és az orosz zsarnokok örülete között van-e okozati összefüggés. Annyi mindenesetre tény, hogy az immár megdőlt orosz cárizmus rémuralmának felidézői, Oroszország zsarnoklelkű uralkodói, Romanov Mihály Feodorovics óta, tehát a tizenhetedik század óta, majdnem kivétel nélkül szellemileg terhelték voltak. Már jóval a Romanovok előtt, midőn a moszkvai nagyhercegek még a Rjurik-család sarjai voltak, az ő ereikben is lobogott egy csepp örült vér, néha több is egy cseppnél. Talán elég lesz IV. Iván Vasziljevicsre, a Rettenetesre utalnunk. De Európa legnagyobb birodalmának uralkodóit az örület, a hóbort, a veszettség és a mániák minden neme csak akkor kerítette hatalmába, mikor a Romanovok vérebe Schleswig-Holstein-Gottorp hercegeinek a vére vegyült. Pontosabban meghatározva, az utolsóelőtti Romanov, Nagy Péter óta.

Cabanés dr., az ismert párisi írónak közvetlenül a háboru előtt megjelent pompás könyvében («Fous couronnés») megtaláljuk a bizonyítékait, hogy a Romanov-család tagjai többé-kevésbé örültek voltak. Idegen munkák felhasználásának elkerülhetetlen szükségessége dacára Cabanés dr. műve mégsem összetakolt, pseudotudományos fércmű. Egyáltalában nem akar tudakos és tudományos lenni, hanem csak nagyon forráshű és nem csekély mértékben szórakoztató is. Azonban a világtörténelem koronás bolondjainak — Örült Johanna, II. Fülöp, VII. Keresztély, II. Lajos és koronázatlan fivére, Ottó stb. — alakjaival Cabanés dr. könyvében meglehetősen rövidesen bánik el, amennyiben nekik az elég terjedelmes könyvnek csak alig egy negyedrészt szentelte. A könyv többi része kizáróan Oroszország uralkodóival foglalkozik.

Itt van pl. I. Péter, akinek alakja inkább csodálatunkat vivja ki magának, mint rokonszenvünket. Az összehordott anyagból megalkothatjuk magunknak e nagy uralkodó képét, mint egy tűzszellemét, amelyből azonban gyakran fellángol az örület. Hogy mint hároméves gyermek még dajkája emlőin csüngött és hogy tizenegy éves korában még nem volt beavatva az írás és olvasás titkaiba, azt nem szabad sem a szellemi alárendeltség, sem a lángész megnyilatkozásának tekintenünk. Az már jellemzőbb, hogy I. Péter, a későbbi nagy tengerész, gyermekkorában legyőzhetetlen irtózatot érzett a vízzel szemben és ha alkalmilag a tenger mormogása megzavarta álmát, a rémülettől kilelte a hideg. Tipikus epileptikus volt, akinek rettentő rohamai rémületbe ejtették a környezetét. Bizonyos rovarok megpillantása pedig elegendő volt ahhoz, hogy nála ilyen rohamot előidézzon.

A dührohamai rettenetesek voltak, »a lába, az ökle és a botja volt a három nagy civilizatórius eszköze.« Az arculütés és az ütleg egészen mindennapos dolog volt Péter udvaránál. De ebből sem hiányzott a nagyság egy bizonyos vonása, mert a cár pl. egy ízben azért ütötte pofon Horn Arvid grófot, a svéd államférfiut, mert ez a poltavai döntő ütközet után (1709, jul. 9.) becsmérőleg nyilatkozott az ellenfélről, XII. Károly svéd királyról. A cárnak, elefántcsontfogóval ellátott, Dubinának elnevezett óriás furkósbotja pedig a testi fenyítés rettegett eszköze volt egy hat láb három hüvelyk magasságu óriásnál, a minő Péter volt. Mencsikov Danilovics Sándor hercegnek, a cár kegyencének, ha ura rosszkedvű volt, gyakran le kellett szállnia a diszhintóról és a kitűnő államférfiúnak és tábornagnak parádés egyenruhában az egész udvar szemelattára a cártól jókora adag ütletet kellett elszenvednie. Ennek

megtörténtével aztán ismét felszállhatott a kocsijába és nyugodt kedéllyel elvágtathatott.

Péter örülete különféleképpen nyilvánult meg. Gyenge testalkatu, ifju udvarhölgyekkel a cár, ha éppen eszébe jutott, egy gránátos pálinkaporcióját itatta meg, roskatag aggastyánokat pedig fajankó-ruhában órákon át végighajszoltatott az utcákon. Egy alkalommal, 1723-ban, Péter azt a tréfát engedte meg magának, hogy éjjel mindenfelé megkondította a vészharangokat és így Pétervár minden lakosát kiugrasztotta az ágyából. Midőn az álmukból felvert péterváriak valami sötét veszedelemtől remegve a palotába rohantak, akkor a cár alig tudott betelni a gyönyörűségtől és egyre ezt kiabálta oda a rémüldözőknek: »Ha, ha, ha! Aprilis elseje!« Ő rendelte el a szakáll általános leberetvását és a francia viselet meghonosítását is. Akik vonakodni merészkedtek, megkancsukáztatta; mikor azonban ez sem használt és sem a muzsik (a jobbágyból lett paraszt), sem a csinovník (hivatalnok), sem pedig a főnemes nem akart megválni a szakállától és a nemzeti viselettől, akkor Péter ezt a vonakodást hasznára fordította, a mennyiben mindazoknak meghagyta a szakállt, meg a ruhát, akik ezért száz rubel adót lefizettek.

Egyik barátnőjét, Mária Pavlovna Hamilton grófnőt két gránátos által nyilvánosan kiostoroztatta a palotából (a grófnő ugyanis azt állította, hogy Katalin cárnő addig iszik, amíg önkivületi állapotba jut, ami teljesen megfelelt a valóságnak), azután leüttette a fejét. A cár jelen volt a kivégzésnél, a vérpád lábánál megölelte és megcsókolta az elítéltet, jóságos szavakkal megvigasztalta, vezeklésre intette és figyelmeztette őt, hogy a lelkét ajánlja Istennek. És amikor aztán a hóhér befejezte véres munkáját, akkor a cár a törzstől elválasztott fejet felemelte a sárból és a kísérete előtt demonstrálta ama szervek mennyiségét és minőségét, melyeket a hóhér bárdja az imént keresztülvágott. Azután megcsókolta a halvány ajkakat, a fejet messzire elhajította magától, keresztet vetett és eltávozott.

Nagy Péternek általában szenvedelmes hajlandósága volt mindahhoz, ami összefüggött az orvostannal. Hollandiában többek között elsajátította a foghuzás mesterségét is és odahaza passzióval és nagy mértékben kultiválta azt. Amikor a katonatisztjei vagy az udvaroncái ki akartak bujni egy várt nagy büntetés alól, akkor

rendesen egy egészséges fogat áldoztak fel, a melytől Péter nagy gyönyörűséggel fosztotta meg őket. A büntetést az illetőknek ilyen esetben elengedte vagy jelen-
tekenyen megengedte. Megtörtént az is, hogy egy udvari lakáj, akinek volt oka rá, hogy csinos feleségére különféle hütlenségek miatt nehezteljen, kieszelte azt a furfangos büntetőeszközt, hogy Péter által kihuzatta az asszony egy kifogástalan zápfogát. A lakáj a cárnak persze előzetesen keservesen panaszkodott, hogy a feleségét kínos fogfájás gyötri. Az asszony minden ellenkezése hasztalan volt. A zápfog áldozatul esett. Az asszony e foghuzás következtében meghalt, az ura pedig lakájából ezredessé lépett elő és később megalapítója lett egy grófi nemzedéknek, amelynek azonban fogat kellett viselnie a címerében.

Gyanakvó természete gyakran oly borzasztó tetekre ragadta, hogy már ezek egymagukban is vádoló tanui örületének. De nagyon messzire vezetne, ha részletekbe bocsátkoznánk. Még csak annyit kívánunk feljegyezni, hogy a cár minden felvilágosultsága mellett éppoly babonás volt, mint az utolsó muzsik, ami őt azonban nem akadályozta meg abban, hogy hirtelen félbeszakítsa az istentiszteletet és utána vidám társaságban a részegségig leigya magát. Ha mámorából azután harmadnap magához tért, akkor a legrettentőbb arcfintorításokat észlelték rajta, arcizmai pedig órákon, sőt félnapokon keresztül görcsösen rángatóztak.

Katalin cárnő kétéves uralkodása után Péter Alexievits nagyherceg következett a trónon, Nagy Péter Alexej nevű fiának az utóda (Alexejt Péter cár két matrac között agyonnyomatta.) Ez a Péter Alexievits, a Rjurik-család utolsó férfinasza, aki II. Péter névvel csak rövid ideig uralkodott, titokzatos módon halt meg, miután szerencsésen túlélte a himlőt. Az utókor keveset tud róla azon kívül, hogy mértéktelen kéjenc hírében állott. Utódjáról, Anna Ivanovna cárnőről, Nagy Péter unokahugáról, még kevesebbet tudunk. Anna a koronát és a birodalmat csecsemő fiára hagyta; VI. Ivánt azonban a hugával együtt még a bölcsőben mellőzte Erzsébet, Péter és Katalin leánya és így a trón államcsiny útján a ház Péter-ágára szállott vissza; Erzsébet, ez ág legközelebbi várományosa, önmaga helyezte a koronát a fejére. Ez a cárnő tökéletesen neurotikus volt, izgatott és indolens, órákon át piperázta magát, kéjhajhászó,

Német tisztek lovasjátéka a nyugati front mögött.

jámbor és babonás volt. Különös előszeretettel viseltetett az erős alkoholtartalmu italok iránt, amelyeket addig élvezett, amíg elájult.

A detronizált és egy kalitkában fogva tartott kis VI. Iván hiveitől való félelmében Erzsébet, aki egyszerismindenkorra lemondott a házasságról, Németországból elhozatta az unokaöccsét, idősebb nővérének a fiát, a későbbi III. Pétert. Ez a holstein-gottorpi herceg volt, akit »Oroszország nagyhercege« címmel azonnal kineveztek trónörökösé és — a házassághoz majdnem még éretlen fiatalora ellenére — a kis Zsófia anhalt-zerbsti hercegnővel összeházasítottak. Ez a kis hercegnő volt a későbbi nagy II. Katalin császárnő.

III. Péter már tíz éves korában rendszeresen ivott; midőn a trónra került, ez a szenvedelem borzasztó mértéket öltött nála. A dohányzással is valóságos excessusokat üzött. Minthogy semmi másban nem lelte már gyönyörűségét, mint a korához és magas rangjához nem méltó gyermekeségekben, lakosztályának zárt ajtóit mögött napokig papiroskatonákkal, bábukkal és hasonló lim-lommal játszadozott. Jól fontoljuk meg: még cár korában is! Egy patkányt, mely két mézeskalácsból készült katonát felfalt, a hóhér keze által kivégeztetett. A környezetét leginkább a hegedűjátékával gyötörte, jóllehet nem ismerte a hangjegyeket és a zenéről nem volt a leghalványabb sejtelme sem. Nálánál gyűlöltebb férfi nem volt Oroszországban, de el is követett mindent, hogy az lehessen.

Csoda-e, ha a meglehetősen nobilis tulajdonságokkal megáldott II. Katalin első kedvesét, Soltikovot

gróf Bissingen Rudolfné, főni Mocsonyi Georgína.

d'Ora műterem telv.

mihamar Poniatovski Szaniszló herceg követte, akit Katalin lengyel királlyá tett és ha itt most nem soroljuk fel a többi kegyenc hosszu sorát és kevésbbé foglalkozunk II. Katalinnal, ugy ez csak azért történik, mert hiszen ő nem volt Romanov-sarj, hanem anhalt-zerbsti hercegnő.

Atyjához — III. Péterhez — méltó fiu volt Katalin utódja, I. Pál cár. A már gyermekkorában idegbajos ifju rut, idő előtt kopasz, hosszuorru emberré lett, a kinek szervezete mindenkorra képtelen volt ellentállás kifejtésére.

Uralkodásának első aktusa az volt, hogy atyja sirboltját kinyitatta (a kriptában egyébként csak egy csizmát és egy keztyüt találtak.) Ezt a keztyüt áhitatosan ajkaihoz emelte, azután a koporsót anyja koporsójával együtt napokon át közszemlére tette és mindenkire nézve kötelezővé tette, hogy Katalin rosszul bebalzsamozott holtteste előtt térdre bocsátkozzék és III. Péter keztyűjét megcsókolja. Boszujának első menyköve az Orlov- és a Bariatinski-családot sujtotta, a kiknek részük volt III. Péter megfojtásában. Pál idővel a hatalomvágyban tobzódó despotává lett. A külseje is a degeneráltsága mellett tanuskodott. Idő előtt megkopaszodván, még alattvalói is gunyt üztek belőle, a kik közül sokat halálra kancsukáztatott csak azért, mert a szerencsétlenek ki merték mondani a »tarfejü« szót. Testalkata alacsony volt, mozdulatai ügyetlenek, ámbár mindent elkövetett, hogy a megjelenésének valami méltóságfélélt kölcsönözzön. Hogy visszataszítóan rut volt, azt ő maga oly jól tudta, hogy a képét nem engedte a rézpénzre veretni. A versailles-i muzeumban látható — habár sok esetben szépített — képmásai rettenetesek.

Egész életében, soha sem szünt meg reszketni, érzékcshalódások kinozták és a szentpétervári Mihály-palota egy ily vízióknak köszöni a keletkezését, mert Mihály főangyal a cárnak meghagyta álmában, hogy egy erős, várszerű kastélyt építsen magának. Pál utálta a kerek kalapokat és a kutyákat, a kalapok említett fajtáját egy külön rendőrség által üldöztette, a ki pedig hosszu nadrágot vagy füzös cipőt viselt, az börtönbe került. Oly kicsinyes volt, hogy — titokban — joggal elnevezték »mikrophil«-nek. Anyja emlékezete gyűlöletes volt előtte, ezért megszüntette a Szt. György- és a Vladimir-rendet, melyet II. Katalin alapított. (1782 okt. 4.) E rend lovagjainak azután kárpótlásul gyűrűket kellett viselniök e bevéséssel: »Pál, vigasztalj!«

Se vége, se hossza: egész kolumnákat lehetne megtölteni a Pál cár örületéről szóló bizonyítékokkal. Nyomoruságos halála — tudvalevőleg összeküvők fojtották meg egy vállóvvel — életéhez méltó befejezés volt.

I. Sándor, I. Miklós, II. Sándor és III. Sándor cárról Cabanés dr. könyve szintén sok érdekes adatot jegyez fel. Az ott felhalmozott anyagból azonban tisztán kivehető, hogy a Romanovok örülete e négy uralkodóban már inkább rejtett és lappangó volt, mint akut. Az orosz cárok súlyos elmebetegségeiről szóló fejezetek pedig itt hirtelen félbeszakadnak. II. Miklósról egyetlen szóval sem emlékezik meg. Ám legyen, mi a hónapban fogoly cárral szemben nem akarunk kevésbbé lovagiasak lenni, mint a francia szerző a szövetségessel szemben volt; mi is pontot teszünk és befejezzük a krónikát. Fligl József.

Művészi énekkutatás az uri osztály részére. Rossi Rosina operanékesnő-énektanárnő. Erényi R. Antal énekmester-zeneszerző. Hangfejlesztő és Hangképző. Magán énekiskola. Kiképzés: Operára, hangverseny oratorium, Operett és Kabaré-éneklésre. VII. kerület, Erzsébet-körut 40-42. szám. D. e. 11-től d. u. 5-ig.

szentmiklósi és óvári Pongrácz Gyula hadnagy. Az északi harctéren hősi halált halt.

A Társaság

Nyaralás Balaton-Vizváron.

Szombathy Zoltán, a balatonvizvári fürdőző társaság legaranyosabb huszárkapitánya, — amint Zolit a tizenkettőtől tizenhétig lányok rövidesen nevezni szokták — bált ígért a vizvári társaságnak augusztus első szombatjára. A konjunkturák a lehető legkedvezőbbek voltak. A pesti honvédhuszárönkéntesi iskolát nem egy szál köti már évek Vizvár szép, szebb és legszebb sellőihöz, a »vadak« szezójának is bealkonyult, lány sincs, csak egy-kétszer annyi, mint fiu s »nunc venio ad fortissimum«, amit elsősorban illet volna megemlitenem — Radírka is Vizváron nyaral.

Aki Radírka közkedvelt szereplését az Álmosék téli gyermekbáljairól nem ismerné még eléggé, a vizvári Szombathy-bálon meggyőződést szerezhetett, hogy a régi gárda: Liszt Tihamér, Csizmadia Nándi, Siposs István, Dombách Géza és Servus Gyurka letünése óta nem akadt rendezői fenomén, aki oly szakavatott raffinementtel tudná eligazítani a négyesek és a kotillonok szövevényes figuráit s akinek parancsszavára oly tökéletes pontossággal engedelmessé válnának a máskülönbem nem mindenben hajlékony fiatalok, mint a Radírka kemény rendezői szavára. Am tartunk sorrendet, mert sok mindent kell még elmesélni, ami az idej háborus nyáron Balatonvizváron történt. Mert itt mindig történik valami, hol a vízben, hol a szárazon, hol a levegőben s ha az előjelek nem csalnak, az idej szezón sem fog nagyobb esemény nélkül elmúlni.

Gabler Hedvig jelmezestélye volt a juliusi idény kimagasló eseménye. Lantos Rózsi Bob hercege maga is képes lett volna lázba ejteni a Hedvig-bál amugyis könnyen hevülő férfiseregét, de ha még azt is elmondjuk, hogy Vikly Bábó, mint Pharaó mesés szép leánya, a szép szőke háziasszony, mint Pierette s Paraszt Ditta csodaszép görög jelmezben jelentek meg, élénken ide-fotografáltuk azt a képet, melynek láttán nem egy agglagényjelölt ráncosodó szive kezdett vihargyorsan kisimulni s ha végezetül azt is megsugom, hogy... de nem, elég ebből ennyi is, nem jó a kánikulában tüzzel játszani.

Mint bomba a derült égből, a szenzáció olyan erejével hatott a vizvári társaságra Angyal hadnagy repülőgépen való megjelenése a Balaton-Klub zsfolt terrassza felett, valamely tikkasztó délután késői óráján. Bombát ugyan nem vetett az ördögi masina, a vizvári szíveket azonban lángra lobbantotta az ifjú pilóta megjelenése, aki egy-két merész fordulat után a közeli réten kötött ki s iziben százféle kombinációra szolgáltatott okot: kinek a kedvéért repült oly snájdigul e nagy balatoni leányinternátus méhrajhoz hasonló leány és asszonytömege közé, kinek kedvéért volt oly sürgős az útja, hogy a balatoni express helyett 48 perc alatt kellett a fővárosból Vizvárra repülnie. Azóta állandó megfigyelés alatt áll a sarkantyus Ikarus s jaj, ha kitudódik, hogy ki a boldog, mert arra aztán a legenyhébb kifejezés a »vegye el az ördög« lesz.

Szombathy Zoli egy tucat huszárönkéntes jövetelét helyezte kilátásba a szombati bálra. A pesti kakasvonal ezuttal rendes, kedves szokásától eltérően öt-negyed óra helyett csekélyke hétnegyedórát késett ugyan, de ez azért nem akadályozta meg a vizváriakat, hogy teljes fehérúha-felvonalást rendezzenek az esti pesti vonat elé s szíves ujjongással fogadják a zsfolt vonatból kiömlő publikumot. Kellemes izgalommal

LINOLEUM.

A napsütéses házfalak előtt
színes köntösben alszik a nyomor.
Rozzant tornácokon esti vendégség,
harmónika és száradó ruhák...
S a fák, a fák lázas gyümölcse lángol,
s állnak földig hulló aranytalárban,
mint sárga csipkét öltött asszonyok.
Ó drága utcák, szombat-esti béke,
s az utca végiben a ferde hold:
eltört gyöngyház egy holt leány hajában...
A küszöbön, húnó falak előtt,
színes köntösben alszik a nyomor.
Es eltörik mindkét szemem csillárja,
s míg a percek garádicsán tünődve
megyek egy messzi, méla kert felé,
az esti függönyök megett az ördög
a vörös lámpást lassan lecsavarja.

Angyal Dezső.

KÉSŐ SZERELEM.

Az életünk ha értünk jönne:
Virradnánk, kelnénk csöndes őszre.

Lassú múlásra, búcsuzásra,
Temetgetésre, sok sirásra.

Hervadt táj intne mindenünnen,
Bágyadt, fakult, halottas színben.

Nagymessziről már esteledne
S együtt mennénk az őszi csendbe.

Csak én hoznék néhány virágot,
Fiatalságot, ifjuságot.

Beletemetném mind az őszbe, —
Az életünk ha értünk jönne...

Szigethy Ferenc.

A király születésnapja. 1. gróf Esterházy Móric távozik a király születésnapján tartott istentiszteletről. Balról-jobbra: Pallavicini György örgróf, Bárczy István, Zichy Aladár gróf, Ugron Gábor. 2. Csernoch János hercegprimás távozása az ünnepi miséről.

Fabinyi Lili felvételei.

számlálják az érkező pirossapkásokat: egy, kettő, három, négy, öt, nincs tovább...

— *Jé, csak ennyien?* — sugja egy tizenhároméves szőke szépség mellettem. A sort azonban a gömbölyűképű, mosolygós kis önkéntes, *Parcellay* Károly gróf zárja be, ennek láttára mintha megbékélt volna a mennyiséggel a kis szőke csoda.

— Kevesen jöttek, — terjedt el futó tűzként a hír, — de ezek legalább fiatalok. Öten összesen kilencvenévesek.

Lány azonban hál' Istennek annál több s ez a fő, mert hisz napsugárból, ugyebár, sohasem lehet elég ezekben a borus, háborus időkben. Az asszonyféle azonban ugylátszik másképp gondolkozik, mert a pályaudvar sötét háttérében a következő párbeszédnek voltam akaratlanul a fültanuja.

— Menjünk drágám a bálba, vagy ne menjünk? Nem gondolod drágám, hogy okosabb lenne a molóra kiülnünk? Minek fáraszsa magát a mi két gavallérunk azzal a sok lánnyal, elvégre Oszkár az egyetlen házasulandó fiatalember Vizváron, semmi értelme, hogy ő esetleg...

Többet nem hallottam, a vonat sustorogni kezdett, én a Törley-ház felé fordultam.

Akár egy operai Széchényi-bálra, tizenegy felé kezdett csak gyülekezni a báli publikum. Most azonban volt mit látni. Elmondjam, ne mondjam, ki volt a legszebb? Illik-e elárulnom ki volt a legbájosabb? Jó hát elmondom! — Vagy tán mégse, mi a csudának szerezzek magamnak — negyvenkilenc ellenséget. Elvégre itt kivétel nélkül csak szép lányok voltak. Remélem, hogy mind az ötvenen, mert legalább annyian vannak, titokban magukra gondolnak. S így van ez jól, mert az a lány, aki nem elég bátor feltételezni magáról, hogy ő szép, hogy ő kedves, bájos, — az maradjon otthon, az ne menjen bálba.

Radírka ismét teljes elemében volt. Sürgött-forogott, fogadta az érkező lányokat, haditanácsot tartott a táncosokkal, intézkedett a cigánnyal, szóval Radírka — Radírka volt, a lányok kedvence. A fiuk a terem közepén lézengve gusztálták az érkezőket. A *Malom*-lányok *Álmos* Vilikével érkeztek és csakhamar hatalmas udvaruk akadt. Ennivalóan csinosak voltak a *Henrik*- és *Ritkássy*-lányok, *Vikly* Bába és barátnéja *Paraszt* Ditta, *Sebess* Sári, a két spanyol szépség *Plébános* Jolánka és *Verseny* Margitka, a nevető szemű *Nagy*-leányok, *Weress* Bözsi, *Szögletes* Bába, *Polgár* Mancsi, a finoman fitos *Galamb*-lányok, stb., stb.

Megindult az enyhe nyáráji flirt. *Helyey* Sanyi kurizált a leghevesebben. Fehér vászondresszében eleinte alig volt észrevehető a lányok hófehér csoport-

jában, de ha kiállt a cigány elé a platzra, az egész terem az ő csárdását bámulta. Azonban *Polgár* Sándor és a *Henrik*-fiuk is alaposan kitétek magukért. Megkellett mutatni a világnak, hogy ha nem is jött le a kilátásba helyezett huszártömeg, ők megmentik *Vizvár* becsületét. S megmentették? — megmentették! A kissé tartózkodó huszáronkéntesek is, a jó példa láttára, neki rugaszkodtak és *Bácskay* Bálinttal az élükön hajnalig járták — a onestepet, Igen a onestepet, mert csárdásra a *Helyey* Sanyin és *Henrik* Tibin kívül alig akadt vállalkozó. Hej pedig nem is olyan rég, — azok a fiatal mamák ott a szögletben a megmondhatóí — három óras csárdásokat tapostunk itt még néhány év előtt. — *Malonné*, *Muszkáné*, *Álmosné*, *Gáblerné*, *Halassyné*, *Lantosné*, *Farsanginé*, *Vasárnapyné*, *Gyuszyné*, *Lódenne*, *Órásné*, *Plébánosné*, *Birkássyné*, *Tifuszné* és a többi szép asszony, a háboru előtti világnak fiatal tanui, de sokat beszélhetnének a szép vizvári nyári éjszakákról, s arról a hatalmas táncos gárdáról, — ej, de felejtük mindezt, nézzük az itt szemünk előtt ragyogó jelent.

Gyönyörködtem a kis terembe zsufolt ifjúságon. Közelükbe telepedtem.

— Miért táncolt Duci olyan sokáig azzal a kis kövér önkéntessel, már azt hittem, hogy hozzá se lehet jutni magához ma este?

— Hát csak nem mondhattam neki, hogy elég. Vártam hogy ő tegyen le. Különben is igen jól táncolt s ugy látszik, nagyon szeretett velem táncolni.

— Ugyan Duci, ne képzelődjék, hiszen ő csak soványító kurára jött *Vizvárra*, azért táncolt magával olyan fáradhatatlanul.

Álmos Villike körül három gavallér feszeng, éppen azon veszekesznek, kivel táncolja a négyest, s bár Villike már régen tudta, kivel fogja táncolni, illet, hogy ugy tegyen, mintha nem tudna választani.

A viharos Balatonra néző szárnyajtóban, egy nap-sütötte, szőke kis gavallér egy még nálánál is szőkébb kisasszonyának kurizál hevesen:

— Mit szól Babszi a hosszú nadrágomhoz? Ugy-e most már a nagy fiukhoz tartozom?!

— No és mondja csak Gabi, ezentul mindég hosszú nadrágban fog járni?

— No hát nem éppen mindég. Őszintén megmondva, csak ma estére kaptam kölcsön Béla bácsitól. Különben is a mama azt mondja, hogy a rövid nadrágjaimat kell előbb elhordanom.

— Jé be kár! de jó, hogy a lányoknál nem divat most a hosszú ruha.

— Magának Babszi nem is volna szabad soha hosszú szoknyát hordani.

Az István-napi körmenet. 1. A kormány tagjai a király indulását várják. Balról-jobbra: Pallavicini György őrgrof, Serényi Béla gróf, Szurmay Sándor, Vázsonyi Vilmos, Grátz Gusztáv, Ugron Gábor, Zichy Aladár gróf. 2. A király testőrei kíséretében elindul az István-napi körmenetre.

Fabinyi Lili felvételei.

— Miért Gabi?

— Ugyan ne legyen olyan naiv Babszi! Mintha nem tudná, hogy magának van Vizváron a legszebb... meddig maradnak Vizváron? — ezt már a közeledő mama kedvéért kérdezte a hosszú nadrágos gavallér.

Négyesre harangoz be a cigány.

Radírka munkába fog.

— Van-e már vis-a-vis ja? kivel táncolja a négyest? tessék felállani! fiuk, kérlek, ne mászkáljatok. Tessék feljebb! Méltóságos asszony táncoljon kérem, hiányzik tgy vis-á vis. Sanyi, álljatok már fel! Béla, kérd fel a eagységos asszonyt. Méltóságos asszony talán ide fel. ingyány! kezdjük! kérem felállani! Cigány! most! rajta! — s kezdődnek azok a Radírka-féle művészettel kieszelt csoda figurák. Micsoda találékonyság, mennyi koreografia! Rendezői geniálitásának tetőpontját perze a hatodik figura utvesztőiben éri el Radírka.

Párok előre, párok jobbra! hárommal előre, ötten hátra. Hölgyek belül, urak felül, séta balra, séta a hallba s Isten tudja mi minden telik még Radirkából.

Hát még azok a nyolcas párok: előre hátra! Most! Mint diadalmas hadvezér, csillogó szemmel dirigál Radírka s megy minden mint a karikacsapás.

S valahol messze, messze, holdfényes nyári éjszákán, fiatal huszárgyerek viraszt őrhelyén. Tiszta csend veszi körül. Gondolatai messze elkalandoznak. Durva karabélyt szorongat kezében. Gondolnak-e reá oly sokat, olyan mindig, mint a hogy ő gondol arra az ibolyaszemű, gyönyörű kis lányra?!...

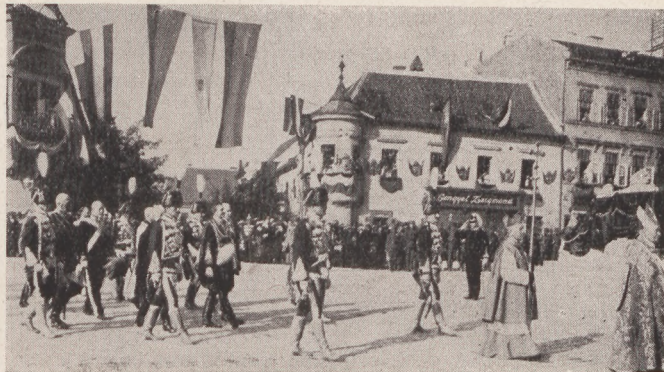
Ma van a vizvári bál... ő mulat, — táncol, — mosolyog, valjon kire?...

A kis huszár szeméből egy ostoba könnycsepp szalad végig a hideg karabélyon... D. I.

*

Balaton-Est. Balaton-Földváron voltunk elsők a vidéken, a kik szombat este öt perccel a hangverseny megkezdése előtt megbízható helyről kapott hír nyomán, Wekerle Sándor miniszterelnöki kineveztetéséről értesültünk. A hangversenyt megnyitó Ő Felsőge a királyról tartott előadásomban szemmelátható hatást és meglepetést keltett kijelentésem, mellyel királyunknak legmagasabb elhatározásáról értesítettem Balaton-Földvár társaságát. Természetes ugyebár, hogy a Balaton-Est műsorának ez a hír volt a legsikerültebb pontja. Pedig olyannyira elsőrangú műsor fejére raktam ezzel a koronát, hogy hogyha Isten is úgy akarja, ugyanezt a műsort ugyancsak Wekerle Sándor nem mint miniszterelnök, hanem mint az Országos Kaszinó igazgatójának

vezetése mellett fogom a novemberi őszi estéken a budapesti társaságnak is bemutatni. Az alaphang tehát, a melyből elindultunk kitűnő volt, a társaság, a mi a Balaton partján évek óta megjelent a legszebb, legadakozóbb, — kedvesem mit akarhatsz még többet?! Miután a komoly, tréfás és praktikusnak jelzett három felolvasásom legutolsójában a somogyi boltnak csináltam propagandát, némi ravaszsággal azonban a készülő sárosi boltnak is megütöttem a kis dobot, sárosi termékeinkből bocsátottam utra némi szerény csemege-mintát s arra kértem a közönséget, hogy a mily jó szívvel ajánlja ezt fel a Sárosi bolt a jótékony célra, olyan jó szívvel adakozzanak, akik kóstolnak belőle, — ha izlettek csemegeink — a somogyi hősök árvái javára. S ugy látszik, a sárosi csemegek sem vallottak szégyent, mert a jótékony célra özönlött a pénz. A végleges elszámolás még nem volt meg, Barkóczy Ilona bárónő és Éber Antalné az est két legfáradhatatlanabb szervezőjétől értesültem azonban, hogy közel négyezer korona folyt be eddig a somogyi árvák javára. Ha elgondolom, hogy Pesten néha két-három hónapig készülnek az ilyenkor mindig szolgálatkész sajtó teljes asszisztálása mellett jótékony ünnepekre, s az eredmény legtöbbször az ezer koronát sem haladja felül, hálás szívvel kell meghajtanunk az elismerés zászlaját Földvár széplelkű dámai előtt. Munkás áldozatkészességüknek köszönhetik a somogyi árvák a gyönyörű eredményt. Orosz Gézáné, a társaság legujabban feltűnt műkedvelő starja énekelőadásával keltett kellemes meglepetést s óriás hatást. Azt hiszem a jövő téli pesti jótékony koncerteken sokszor kellene még szerepelnie. Gruber Dezső művész előadását s Papp Jolánka előadó mű-

A király az István-napi körmenettel a Szent-Háromság-téren. Mögötte Lobkovitz Zdenkó gróf. A menet élén Csernoch János hercegrímás.

Fabinyi Lili felv.

vészetét élveztük ezután. A bájos megjelenésű fiatal lányka szereplése közben a közönség sorában jelen volt Beöthy Lászlóné mellett álltam s azt hiszem kitaláltam a szép asszony gondolatát: micsoda akvizíció, milyen jó kis naiva volna ez Fényes Annus helyett a férjem színházában. Pièce de resistance — a műsor befejezéseül Matuska Miklós énekelt operaáriákat, — mint mondják többet — olyan sikerrel, hogy például a dobogó közelében ülő mindakét szép Molnár leánynak végighasadt a sok tapsolástól a keztyűje. A sikerben Szikla Adolf karmester is osztozott, zongorakísérete, — nem vagyok zeneértő, mások beszélték — minden dicséreten felülállóan művészi. És most érdekes árverés kezdődött. Eckhardt Ilona, a földvári társaság népszerű műkedvelő festőművésznője, pompásan sikerült portrékat készített a társaságban szereplőkről. Festményeit a jótékony célra ajánlotta fel. Nagy volt a vásárlási kedv s így azután sok pénz gyűlt be a jótékony célra. Azután kihordták a teremből a székeket, a sok táncos, főleg szabadságon lévő tiszték, két nappal előbb ki-mustrált ludovikás hadnagykok, önkéntesek hozzáfogtak a kurizáláshoz, a cigány felcihelődött a pódiumra, Hazay Radó a táncok lelkes rendezője rendezni kezdett, — s olyan bált csaptak kivilágos kivirradtig, a milyen talán négy év óta sem volt Európában. Remélhetőleg senki sem fog ezen megbotránkozni, hiszen a kik a szép balatoni bálon résztvettek, mind megérdemelték, hogy mulassanak egyszer — a lányok jótékonykodtak, fáradtak, szerepeltek, dolgoztak, — a táncosok főleg katonák s az a néhány civil polgártárs is megtette kötelességét a maga helyén. Senkise sajnálja hát tőlük ezt a szép éjszakát s a még szebb reggelt, melyet azonban már a moló csucsáról élveztünk s úgy sóhajtottuk bele a lágyan szellős, fodros balatoni hajnalba: ha tudná a világ, milyen gyönyörű ez a Balaton. D. I.

*

Leányfalu. Ami a Balatonnak Földvár, az a Dunának Leányfalu.

A kis Duna mellett Budapest és Visegrád között, ahol a legnagyobb öblöt veti az opálos víz, ahol legkébbek a hegyek és legszebbek a felhők — ott van Leányfalu. Hajdanában, boldog béke idején, hét vármegyében híresek voltak a leányfalui Dunabálok, a melyen annyi volt a szép lány, mintha csak róluk neveztek volna el a legvidámabb nyaralóhelyet. A béke és a bálók elmúltak, — hova lettek? — de a leányfalui leányok ma is olyan virulók, hetedhétországra szépek, mint azelőtt. Az egykori táncosnők ma már boldog mamák, akik szomorkodva nézik, hogy milyen más nyarakban van részük az ő leányaiknak, akiknek fiatalságára feketé fátvölt dob a háboru, mint nekik, akik gondtalanul és napsugárban táncolták és kacagták át a régi leányfalui szép időket. Leányfalu ma már nem a bálokról, hanem a fürdőjéről híres — az édes, langyos Dunafürdőről, amely egy évtized óta nem volt olyan pompás, olyan meleg és olyan állandó, mint az

idén. Az uszodában és fenn a kavicsos partokon csupa vidám fürdőző és csolnakos, akik a vízben és a nap-sütésben délben és délután nagyszerűen mulatnak, hölgyek és urak együtt, lévén a közös fürdő tengeri módra bevezetve. Az állandó villatulajdonosok közül idén is itt nyaralnak Szászy Béláék, Milos Györgyék, Tormay Béláék, Vámosy Zoltánék, Mikecz Károlyék, Marton Gyuláék, Flittner Frigyesék, Eleőd Tihamérék, törei Tóth Lászlóék, Sólyom Andorék, Hankovszky Zoltánék, Tóth Imrénék, Ghillány Mihályék, Szteló Kornélék. Itt nyaral Glósz Ferenc, az őszibarackok és szőlők atyja is.

Az átellenes Pócsmegyerről pedig Bercelly Harryék és Szászy Lajosék nézik Leányfalut. A művészvilágból Ambrus Zoltán a Nemzeti Színház igazgatója és felesége, Merkler Andor és felesége Medek Anna, Rózsahegyi Kálmán, Helvey Laura, Hettyey Aranka nyaralnak itt. A leányfalui fürdőzők között vannak König Jenőék, Pekár Gyuláék, Andreanszky Jenőék, Orczy Gyuláék, Ilkey Lászlóék. A vadászházban is vidám volt az élet, Benes József, Székely Ferenc, Héder Lajos, Zerkovitz Imre a házigazdák, akiknek magyaros vendégszeretetéből vadászik a többi leányfalui Nimród. Mindezek a nevek azonban nem az igazi Leányfalu, amelyet az a bokor név jelent, amelyet a névsor végére illesztünk, mint egy nagy mezei virágcsokrot: a leányok névsora ez, akik ma is színét és ízét adják a lányfalui nyárnak. Aich Zerlina, Melinda és Böce, Bellaagh Márta és Mici, Flittner Rózi, Fülöp Ila, Mészáros Margit, Szabady Frici és Erzi, Székely Pöci, Szászy Olga, Orczy Babi, Thúry Böske és Zsuzsa — micsoda bájos, finom névsor bakfisoktól nagylányokig — hej, ha most Anna-bált lehetne rendezni, az egész budapesti aranyifjuság itt ropná a csárdást és a onestepet. Így bizony alig jutnak egy kis rögtönzött tánchoz a lányfalui leánygyermekbálon a dírdnl-ben viruló ifju dámák. De hiszen lesz még szőlő, lány kenyér és nyári farsang Leányfalun.

*

Balatonbogláron fényesen sikerült estét rendezett a fáradhatatlan Sümegi Vilmos orsz. képviselő a létesítendő katolikus templom javára. Az estélyen közreműködött B. Sándor Erzi m. kir. kamaraénekesnő, az Operaház művésznője, aki zajos ünneplés közben legkedveltebb szerepeiből énekelt. A műkedvelők közül szini Fodor Baby és Mady keltettek feltűnést szépségükkel és ügyes játékkal.

*

Eljegyzés. Gróf Széchenyi György aransarkantyus vitéz, Zemplén vármegye főispánja, augusztus 11-én elegyezte Belatincon Zichy Anasztázia grófnőt, gróf Zichy Ágost főudvarnagy leányát. A király a jegyespárt táviratban üdvözölte.

*

Esküvő. Dr. Török Emil Gyula cs. és kir. tart. segédorvos e hó 11-én vezette oltárhoz gróf Logothetti Mettát, gróf Logothetti teheráni osztrák és magyar

Bérbeadó vadászterület.

Szatmármegyében a Bélteki Uradalom erdőgazdasága r.-t. nagyszokondi uradalmához tartozó 7000 katasztrális holdon gazdag állományu szarvas-, őz- és vaddisznó-vadászterület bérbeadandó. Közelebbi adatokat fenti részvénytársaság V. ker., Széchenyi-utca 1. szám alatti irodájában személyesen ad.

Alapítva 1862.

GUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kígyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölelő összes zseb-, nipp-, fali- stb. órák raktára. :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

Leányfalui lányok. Balról-jobbra: Aich Böcze, Fülöp Ila, Mikeczné Vámosy Judit, Feiksné Lánczy Margit, Bellaagh Márta.
Mikecz Károly felv.

nagykövet és meghatalmazott miniszter, cs. és kir. kamarás és neje, született báró *Zwiedinek* Frida, az I. osztályu Erzsébet-rend tulajdonosnőjének leányát.

*

Nemes *Kenyeres* János, a württembergi király nevét viselő cs. és kir. 6-ik huszárezred kapitánya nemes *Kenyeres* János és néhai neje, beznákfalvi *Beznák* Erzsébet fia folyó hó 21-én vezette oltárhoz Budapesten, az egyetemi templomban péchujfalusi *Péchy* Erzsébetet, néhai péchujfalusi *Péchy* György és neje, nagybányai *Horthy* Erzsébet leányát.

*

A Gyermekekért. Augusztus 19-én, vasárnap, a Margitszigeten pompásan sikerült ünnepélyt rendezett az Országos Gyermekkegészségügyi Társaság. Az ünnepélyről részletes tudósítást képekkel illusztrálva jövő heti számunkban hozunk, amennyiben technikai nehézségek akadályozták, hogy képeink idejére elkészüljenek. Addig is örömmel jegyezzük fel az ünnep teljes sikerét úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben.

*

Halálozás. Altorjai báró *Apor* Sámuel cs. és kir. altábornagy a harctéren szerzett súlyos betegségben a napokban egy fővárosi szanatóriumban meghalt. Az elhunyt altábornagy 1900—1904-ig Ferenc József király szárnysegéde volt. Temetése augusztus 20-án, hétfőn délután 4 órakor volt a farkasréti katonai temető halottas kapornájából.

*

Magyarpéterlaki *Kőrösy* István cs. és kir. kamarás, m. kir. honvédezered, a kardokkal ékesített hadidiszitményes III. o. vaskoronarend lovagja, a III. o. katonai érdemkereszt, a katonai érdemérem, a II. o. német vaskereszt stb. tulajdonosa, a 300-ik honvédegyalozezred parancsnoka, augusztus hó 4-én a moldvai harctéren hősién elhunyt.

Mint a m. kir. 22-ik népfelkelő gyalozezred, majd a m. kir. 22. és 24. ik honvéd gyalozezredek, végül a 300. gyalozezred parancsnoka, hagyományos székely vitézséggel küzdötte végig a világháború három esztendejét. A mozgósítás napjától kezdve állandóan az első vonalban harcolt. A tisztikarnak atyai barátja, jóakaró igazságos előljárója, a legénységnek jóságos és melegszívű pártfogója volt. Nemes magyarságával nagy érdemeket szerzett a honvédség hazafias szellemének fejlesztése körül és méltán tarthat arra számot, hogy minden honvéd és minden magyar ember tiszteletben tartsa emlékét.

MINT ÁRNYÉK A FÉNYBEN.

Valaki szemében,
Valaki szívében
Nem voltam akárki.
Voltam én is egyszer
Álomban álmódott
Várvavárt királyfi.

Arany cicomától
Ragyogott a gunyám,
Villogott a kardom.
Meleg piros vérem
Tunya tanyázóan
Berózsázta arcom.

De a haza hívott . . .
S a Kárpátok ormán
Kicsorbult a pengém.
S haragos csatában
Kicsordult a vérem
Az Isonzó mentén.

Kibuggyant véremtől
Piros lett a mentém,
Halovány lett arcom,
Karom egyre gyengébb,
S béna lett a lábam
Doberdói harcon.

. . . Vagyok még valaki
A bajvivók közül;
De nem aki voltam!
Aki alig tegnap
Egy királylány szívét
Göggel elraboltam.

Vagyok még valaki,
De csak deli énem
Fakuló árnyéka . . .
Királynőm szemében
— Mint árnyék a fényben —
Levitézlett béna!

(Budapest, 1917 április.)

Remethey Fülepp Dezső.

Lányfalui dunafürdő.

Mikecz Károly felv.

A tátralomnői Palota-szálló előtt. Balról-jobbra: Mészáros Lőránd, Jankovich Lászlóné, Rickl Gyula, Drasche-Lázár Alfrédné, Jankovich László, báró Wlassics Gyuláné, Darányi Ignác. Lázár Ernő felv.

Régi magyar társaság.

Henszlmann Imre iszonyu ellensége volt minden arisztokraciának. Napestig szidta az »illustrissimus«-okat, sőt még a »spectabilis«-eket is. Angliában egyszer azzal mulatott, hogy lord Cadogan komornyikja előtt órahosszant szidta a lordokat! Sőt antiarisztokratizmusa annyira ment, hogy amikor Rónay Jácintot akadémiai jegyzővé választották s Ballagi Mór lelépve a dobogóról, a nagy tolongásban véletlenül a lábára talált lépni egy nagyon tekintélyes főurunknak, Henszlmann Imre tárt karokkal rohant oda és egész ostentációval szorította meg Ballagi Mórnak mindkét kezét.

— Köszönöm, ugymond, — hogy végre-valahára a tyükszemére lépett egy arisztokratának!

Ily juxok folytán ne csodálkozzunk tehát, ha dacára minden csúcsives, görög, sőt egyiptomi nagy tudományának, majd negyven évig maradt levelezőtág.

Nagyon tudós, de különös egy ember, az igaz, ő, akit a nők az ő szépsége és szellemessége miatt, ahol csak megfordult, egészen elkényeztettek. Egyszer hét évig lakott Párisban anélkül, hogy — saját vallomása szerint — csak egyetlenegy nőnek is megcsókolta volna a kezét.

Elannyira elfeledkezett a nőkről csúcsives munkálatai közben, a modern Babylonban a másik nemről, hogy csak hazajövet, az érsekujvári vasuti állomáson kezdett el újra a nőknek udvarolni.

Nem fogott ki rajta soha senki, — csak két ember. Egy visegrádi juhászbojtár, meg gr. Zichy Jenő. Nagy archeologiai kirándulást rendeztek a képviselők Róbert Károly királyunk várának romjaihoz. Volt a kirándulók közt tudós, író, művész, államférfi és szép asszonyok, szép leányok egész raja.

Három órán túl magyarázta már Henszlmann a Kottauner stb. dolgait az égető hőségben. Többeket már az ájulás környékezett. Szerettek volna már ebédre menni valamennyien; egyszer egy úr halk hangon merészelt is oly megjegyzést tenni, hogy jó volna tán a rendkívüli hőség miatt a többit délutánra hagyni. No hiszen elszégyenkezhetett ez az úr, úgy lehurrogták.

Annyira intenzívnek bizonyult a tisztelet Henszlmann archeologiai magyarázatai iránt.

Eltűrte volna e kiránduló társaság még a Dante pokla előpitvarának a melegét is, csak hogy meg ne sértsék Henszlmant. Egyszerre odakolompolt egynéhány fanyar ürü és velük egy nyalka, barna juhászlegény, kifordított bundában.

Néma alázattal hallgatja botjára támaszkodva ő is az igét.

— Hát ez a kőgolyó itt honnét van? kérdi egy szeretetreméltó ur — tyroli vadászruhában. (A nemrég elhunyt br. Jósika János altábornagy.)

— Ez a kőgolyó honnét van? Hát ez a kőgolyó ebből meg ebből az esztendőből való, körülbelül arról a pontról ott lent, ennyi meg ennyi lépésről ide a vár falára rálőve.

No már erre sokan a juhászra néztek, — a juhász pedig néma alázata közben is oly aetherileg finomat mosolygott, hogy a varázs egy pillanat alatt meg volt törve.

— Menjünk ebédelni! Menjünk ebédelni! Hangzott most már egészen bátor torokból minden oldalról és a társaság csakugyan ott ült pár perc alatt a gombóczevesnél.

Igy fogott ki Henszlmann Imrén a juhászlegény. De hát hogy fogott ki rajta az ipargróf?

Mert, hogy kifogott rajta, az tagadhatatlan. A mióta Henszlmann mint referens az országos műemlékek bizottságában az ő elnöklete alá került, azóta Henszlmann nem szidja többé az arisztokratákat. De hát micsoda bájitallal szelidíthette meg őt ennyire az ipargróf?

Hát én azt hiszem, hogy amióta a közvetlen közelből látja, hogy minő kitartó, lankadatlan, sőt fáradtságos munkaképességet bir kifejteni gróf létére is ez a Zichy Jenő: hát azóta Henszlmann is más véleményvel van az arisztokratia felől.

* * *

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

A legnagyobb kényelemmel berendezve.

Étterem. Bar. 5 órai tea.

Nincs a világon akadémiában oly kirívó ellentét, mint e két ember: a régi kiadású Henszlmann Imre és Deák Farkas. Több mint tíz év óta ül már Deák Farkas az akadémiában és az idén elő is lett léptetve rendes taggá.

Derék ember tetőtől-talpig; jó hazafi volt már gyermekkorában is; szenvedett mint ifju a nemzeti ügyért és azóta véghetetlen sokat dolgozott a magyar akadémia és talán még inkább egy soha meg nem jelenő erdélyi »Gothai Almanach« számára. Pedig e mellett még jeles államtisztviselő, aki fölvitte már az osztálytanácsossáig és egyuttal belső titkos tanácsosa minden Budapesten farsangoló erdélyi grófnénak — tekintet nélkül korra és szépségre.

No de ne tréfáljunk. Amit Deák Farkas ír, annak mindig megvan és meg is marad a becse.

Hogy annak a csokolódnizni szerető erdélyi főuri magánzónak, gr. Csáky Istvánnak a biographiája oly nagy terjedelmet mutat akadémiánk szellemi termésében: ennek az oka nem Deák Farkas, hanem a II. osztály többi tagjai. Ha ezen nagy tarkaságu osztálynak mind a 90 kebelbeli tagja akkora munkásságot fejtene ki, mint Deák Farkas: hát akkor ezen csokolódnizni szerető főuri magánzónak a biographiája nem emelkednék ki terjedelménél fogva ugy a többi történelmi értekezések sorából, mint egy Himalaya.

* * *

Párisban sem él oly gyöngyéletet minden akadémikus, Budapesten pedig egy sem, még csak távolról sem olyat, mint Deák Farkas.

Olykor-olykor benéz ő az archeologok kávéházába is egy kis feketére; de ez nála csak olyan vezeklés, mint mikor a boldog emlékezetű Ranolder püspök olykor oly nagy ritkán betekintett — a — zala-szentlászlói kolostorba is. Van Deák Farkasnak egy hasonmása, kit annyira szeretnek az erdélyi mágnásnők — és Budapesten időről-időre annyi erdélyi mágnásnő van, hogy Boscóvá vagy Philadelphiává kellene válnia, ha eleget akarna tenni mindannak a sok reggelinek, ebédnek, uzsonnának, vacsorának, theának és estélynek, amelyre meghívják.

Ha valamely szép ifju menyecske, amolyan költőiesen ravasz fufanggal közelebbi dolgokat akar kitudni valamely lovagja felől vagy olyanról, aki szeretne lovagul fölcsapni hozzá: akkor a szép ifju menyecske irat levelet neki a nénjével és aki egy óra mulva kifogástalan szaloni mezben, fényesre fésült hajzatával, csillogó uj keztyüben ott van: a Deák Farkas hasonmása. Ha be akarnak mutatni a nagy világnak egy üdén szép, öztermetű comtesset és e célra Budapestre hozzák: akkor, mielőtt felnyitják a szalon-ajtó

Fürdőélet a csongrádi Tisza partján.

Humayer Károlyné felv.

szárnyát a fővárosban délcelgő ifju leventék előtt, még előbb egy oly férfival akarják megismertetni, akivel a társalgásban egyiránt tanulhat illő komolyságot és merithet bátorságot. Főrangú erdélyi mama vagy néne Budapesten évtizedek óta csak egy ilyen férfit ismer: s ez megint nem lehet más, mint a Deák Farkas hasonmása.

De érzi is e hasonmás, hogy minő magaslaton áll, és éppen ugy nem feledkezik meg soha egy pillanatig sem ez állásának súlyos felelősségéről, mint a hogy nem feledkezik meg annak kellemeiről.

Tud ő mindent, amit a jó házibarátnak ez ügykörben tudnia kell és a páratlanul nemeslelkű, boldogult gr. Mikes János sem lehetett lelkiismeretesebb benső barátjához, Deák Ferenchez, mint amennyire ő lelkiismeretes a grófi boudoirokban.

Van neki egy hetedhétrétű gailéros nagy köpenyege. Valahányszor ezt magára veszi, mindannyiszor bizony tudhatni, hogy mikor volt Budapesten utoljára erdélyi főrangú teaestély vagy bál.

Mert, ha e köpenyegében pillantjuk meg Deák Farkas hasonmását és ha hozzá még azt is észreveszszük, hogy minő szigorú hidegséggel viszonzza ő, a különben annyira magyarosan kedélyes férfiú ilyenkor a mellette elhaladó elegáns uracs-gyerek köszöntését: akkor bizonyosak lehetünk benne, hogy előtte való

Hungária Nagyszálloda

Elsőrangú ház Budapesten.

Minden modern kényelem: fürdő, telefon, meleg és hideg vízvezeték.

Étterme az uri világ találkozója.

Rohamjárőrök támadása.

napon estély volt, azon megjelent ez az elegáns uracsgyerekek is, — de ott rossz fát tett a tüzre — vagy azáltal, hogy oly parthie felé kacsingatott, amelyhez ő nem illik egészen, vagy pedig, hogy oly módon merészkedett valamely szép menyecske ártatlan ingerkedéseit idealizálni, amely mód — Deák Farkas hasonmásának csálhatatlanul korrekt, tapintatos fölfogása szerint — ily főrangú társaságba nem illik egyáltalán.

* * *

Stoczek József. Tisztelet e névnek a tudomány terén. De tisztelet a férfiúnak is az emberi lét földi küzdelmeiben.

Ő valódi martyr.

Harmincöt éven át hangyaszorgalommal gyűjtötte, a legélesebb szakértő szemmel, valóban mesteri kézzel természettani észleléseinek anyagát egy nagy munkához. Harmincöt év mulva néhány perc alatt ez anyag a kandalló lángjainak martalékává lett félreértés folytán. Valódi tragikus vonás egy oly nagyérdemű buvár életében, mint ő. De ő nemcsak buvár, gondolkodó is, aki egy valódi bölcs fenkölt életét éli. Ezért beletnyugodott ő már rég e veszteségébe maradandó hírnevének; aki nem feledheti el a csapást soha: az a magyar tudomány maga.

Kitünő tanerő, éltető lelke egyre emelkedő műegyetemünknek, emellett maga a megtestesült nyájas előzékenység. Mindenki tiszteli, mindenki szereti. Sok száz, sőt ezer magyar ifju az ő atyailag gondozó keze alól került ki a mértan és természettan nehéz iskolájából a gyakorlati élet mérnöki munkakörébe. Hányan küzdtek föl magukat tőle nyert tudományuk segélyével a fényes anyagi jólét magaslatára! Lesznek belőlük vasuti igazgatók, nagy és hasznos vállalkozók, idővel milliomosok Stoczek József nem akart lenni még csak igazgató-tanácsos sem a conzorciumok e fénykorában.

Méltóbb tagja alig is van nálánál a magyar tudományos akadémia igazgató-tanácsának.

Brachfeld F.

Ő csász. és apost. kir. felsége kamarai szállítója.

Uri ing és divatujdonságok.

Uri ruházat mérték szerint.

Női és férfi kész felöltők.

Budapest, V., Dorottya-utca 1. Gizella-tér sarkán.

Különlegessége: Tábori selyemingek.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

A Társaság új telefonszáma: József 25—11.

J. M. Szováta. Levélben válaszoltunk. — K. N. A. Szentés. Sajnáljuk, de nem használhatjuk. — Sz. O. Bocsnátot kérünk, de az illető a nyomdában volt s azért nem találta itt. — K. M. Mikor kicsi voltam. Féruink jobbat. — Tábort lelkész. Az egyik kép jönni fog. — K. P. A formájuk nagyon nehézkes, pedig van mondanivalója. Dolgozzék még egy ideig önmagának, aztán szívesen látjuk. — A király álma. Még álomnak is furcsa lenne, így, a valóság köntösébe öltöztetve, teljesen lehetetlen. Sajnáljuk, de nem használhatjuk. — Sorozás. A sikerültebbek közül való. Alkalmas. — Ma. Nem lehet ilyen hangon írni a mi lapunkba.

Felélős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127—05.

Modern Szinpad

IV., Koronaherceg-utca 6. szám. Telefon 93—16.

Ma és a következő napokon új műsor:

Vegyen feleségül! Operett. Írták: Flers, Caillavet és Claude Terrasse. Játsszák: Medgyaszay Vilma, Vendrey, Boross, Sajó. — Megcsal? Játék. Írta: Benda Jenő. Játsszák: Mészáros Giza, Bánóczi. — Forgalmi zavar. Zenés blüett. Írta: Gábor Andor, a zenét: Nádor Mihály. Játsszák: Kökény Ilona, Boross, Sajó, Gellért. — Régi vicc. Tréfa. Írta: Harsányi Zsolt. Játsszák: Rózsahegyi Kálmán, Uray, Varsa. — Új Gábor-, Harsányi-, Békefii-tréfák. — Dr. Szirmai Albert új dalai.

Perzsaszőnyeg különlegesség.

Rosenstingl

Budapest,

IV., Deák-tér 4. — Telefon 6—76.

Szombathely.

Sopron.

**Joachim porosz herceg felesége,
Mária Augusztia anhalti hercegnő fiával, Károly Ferenc József herceggel.**

Niederastroth műterem felv.

A Társaság

rendkívüli száma

A KIRÁLYNÉ

megjelent. Nem előfizetők részére ára 1 korona
50 fillér. Postautalványon megrendelhető
A T Á R S A S Á G kiadóhivatalában, Buda-
pest, IV. kerület, Reáltanoda-utca 18. szám.

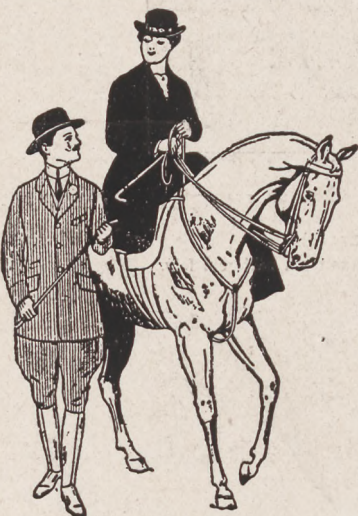
DOBERDÓI DÁRIDÓKON

Remethey Fülepp Dezső nyolcas honvédtüzérfőhadnagy versei a földre szállott pokoltól, a karszt lelketlen vérességéről és véres lelkeről. Mintha e sorokból a doberdói harcok magyarok szívének együttese zengene erőteljes és finom harmóniában. **József főherceg őfensége**, a dicsőségkoszoruzta doberdói hadvezér gyönyörű Előszavával! Senki könyvespolcáról nem hiányozhatik! **Mühlbeck Károly** színes cimlaprajzával. Ára 2.50 kor. Postaköltség 45 fillér. Megrendelhető a Társaság kiadóhivatalában, IV., Reáltanoda-utca 18. szám. Kiemelkedik a háborus irodalom könyvei közül!

A CS. ÉS KIR. 23. GYALOGEZRED

HADI ALBUMA

1050 harctéri kép és rajz, 100 érdekes cikk és vers. A világháború első két évében kitüntetett és elesett 23-as hősök irásiban és képekben megörökítve. 300 autogramm uralkodóktól, hadvezérektől és ezredbeliektől. A számos díszes kiállítású csoportképen több mint 3000 ezredbeli arcképe található. Szerkesztette KUN JÓZSEF JENŐ tart. főhadnagy. Ára 20 kor. Megrendelhető a Képes Hadiújságnál. Tábori posta 632.

JOSEF FISCHER

cs. és kir. udvari és kamarai szabó

WIEN, I., LOBKOWITZ-PLATZ 1.

Divatterem

Elegáns utcai öltözékek, látogató-toilettek. Kabátok, szőrmék. Kosztümök 14-17 éves fiatal hölgyek részére. Legújabb szabású hölgylovaglóöltözékek

Kosztümök a sport minden ágához.

Izléses férfiruhák legfinomabb kiállításban. Szalon-, utcai- és sportöltözékek.

Fiatal lányok és asszonyok figyelmébe!

Most jelent meg III. kiadásban

A fiatal lány otthon

Irta: ifj. Gonda Béla

„A női divat művészete“ szerzőjének legújabb műve.

TARTALOM: Az otthon. Leányszoba. Művészet, irodalom, zene. Társaság. Kézimunkák. Öltözködés. Pályaválasztás. Háztartás. Fegyelem. Jótékonyság. Vallás-, hit. Család.

Ára 4.50 postaköltség 30 fill.

Megrendelhető A Társaság
:: kiadóhivatalában ::